

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

Obec Bašť
Obecní 126
250 65 Bašť

Váš dopis značky

Naše značka
81440/ENV/13

Vyřizuje/linka
Mgr. Piekňiková/l.2817

PRAHA
12. 12. 2013

Věc: „**Letiště Vodochody**“ – *podnět ke zrušení stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí (dále jen „stanoviska EIA“) vydaného dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)*

Dne 13. 11. 2013 obdrželo Ministerstvo životního prostředí Váš podnět ke zrušení stanoviska EIA k záměru „Letiště Vodochody“.

K Vašemu požadavku uvádím následující.

Bod I – nedostatek důvodů stanoviska EIA

Náležitosti stanoviska EIA jsou uvedeny v příloze č. 6 zákona, kde není výslovně uvedeno, že má stanovisko EIA obsahovat kapitolu s názvem odůvodnění. Díkce zákona však výslovně vyžaduje odůvodnění stanoviska EIA v případě, kdy je záměr shledán jako nepřijatelný. Podle § 1 odst. 3 zákona je účelem posuzování vlivů na životní prostředí získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí. Tento podklad (stanovisko EIA) je jedním z mnoha podkladů v řízeních podle zvláštních právních předpisů. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č.j. 5 Aps 4/2009-32 lze výstup z procesu EIA srovnat s institutem znaleckého posudku. MŽP zastává názor, že ve stanovisku EIA jsou dostatečně uvedeny důvody a vlivy záměru na složky životního prostředí a veřejné zdraví, na základě kterých jej následně vydalo. Zároveň MŽP dodává, že skutečnost, že stanovisko EIA bylo vydáno, už samo o sobě svědčí o tom, že podklady (dokumentace vlivů záměru na životní prostředí – dokumentace EIA a posudek o vlivech záměru na životní prostředí – posudek EIA) obsahovaly zákonem požadované náležitosti, jinak by byly bývaly vráceny k přepracování/doplnění.

Agentura EUROCONTROL (dále jen „EC“) považuje monitoring hluku vybavený predikčním modelem za vhodný a dostatečný nástroj pro plnění hlukových limitů. Jedná se o jedno z hlavních doporučení uvedených v závěrech studie EC. Doporučení a závěry studie EC jsou ve stanovisku EIA plně respektovány a dále podrobně specifikovány v např. v podmínce č. 109 nebo 110 stanoviska EIA. Požadavky EC byly tudíž naplněny.

Bod II – nepotřebnost záměru – paralelní výstavba letiště Ruzyně

Zákon v §6 odst.1 stanoví, cituji: *"Ten, kdo hodlá provést záměr (dále jen "oznamovatel"), je povinen předložit oznámení záměru (dále jen "oznámení") příslušnému úřadu."* Příslušný úřad má tedy povinnost posoudit vlivy předloženého záměru (uvedené v § 4 zákona) ve smyslu citace zákona. Zdůvodnění potřeby záměru je jednou z povinných kapitol dokumentace EIA zpracované dle požadavků zákona.

Smyslem procesu EIA je minimalizace a eliminace vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví a uvedení skutečnosti, zda lze či nelze záměr do území umístit, popř. za jakých podmínek jej umístit lze, či zdůvodnit, proč záměr z hlediska vlivů na ŽP a veřejné zdraví do území umístit nelze. MŽP ve svém stanovisku EIA uvedlo, za jakých podmínek lze záměr do území umístit, což je rovněž v souladu jak s § 10 odst. 4 zákona, tak s čl. 9 bodem 1 Směrnice EIA.

O následné realizaci a umístění záměru do území rozhodují příslušné povolující úřady. Pouze aspekt ovlivnění životního prostředí a veřejného zdraví může být jediným relevantním hlediskem, které je možno v procesu posuzování podle zákona použít při návrhu stanoviska vydávaného výhradně z hlediska přijatelnosti vlivů na ŽP a veřejné zdraví. Dle zpracovaného posudku zdravotních rizik a oponentního posudku přímé zdravotní vlivy realizace záměru na obyvatele dotčeného území nebudou významné. Posouzení závažnosti a únosnosti jak přímých, tak i nepřímých vlivů na veřejné zdraví provedl rovněž orgán veřejného zdraví – Krajská hygienická Středočeského kraje - s následujícím závěrem, citují: *"K souhlasnému stanovisku k záměru „Letiště Vodochody“ nemáme připomínky. Z hlediska ochrany veřejného zdraví byly v návrhu souhlasného stanoviska ministerstva životního prostředí k záměru „Letiště Vodochody“ (dále jen „souhlasné stanovisko“) stanoveny podmínky tak, aby byla v maximálně možné míře zajištěna ochrana zdraví obyvatel před negativními účinky hluku."* Významné negativní vlivy záměru na lidské zdraví nebyly shledány.

Bod III – nedostatečnost akustické studie

Tak, jako se vyvíjí a zpřesňuje jakákoliv projektová dokumentace na jakýkoliv záměr, tak se musí zákonitě vyvíjet a zpřesňovat i doprovodná odborná posouzení a předpoklady. V závěrech akustické studie jsou jasně definovány podmínky, za jakých logicky platí její závěry. Proto podmínka č. 3 stanoviska EIA (*„v rámci další projektové přípravy záměru v případě, že se bude aktualizované složení leteckého parku podstatně lišit od předpokladu v akustické studii dokumentace EIA, bude zpracována nová detailní akustická studie leteckého provozu“*) neříká nic jiného, než že kdyby došlo v průběhu další projektové přípravy k odchylným předpokladům z hlediska předpokládaného leteckého provozu, je nutné znovu provést přepočty na základě nových dat. Podmínka č. 3 stanoviska EIA reaguje právě i na pochybnost EC, na kterou se připomínka odvolává. Z citované podmínky tedy nevyplývá tak, jak tvrdí připomínky, že akustická studie neumožňuje posoudit, zda a jaký vliv záměru z hlediska hluku a z hlediska překračování limitů bude záměr mít. Všechny tyto závěry jsou ve studii jednoznačně uvedeny, stejně tak podmínky platnosti těchto závěrů. To znamená, že dopady byly posouzeny.

Z citované pasáže posudku EC nevyplývá nic o tom, že dopady hluku nebyly spolehlivě zjištěny. Dopady hluku byly zjištěny pro předpokládaný letecký provoz a jeho složení. Pokud by došlo k jeho změně, musí být prověřeno, zda tato změna může výrazně ovlivnit předpoklad provedení v dokumentaci EIA a to ošetřuje právě podmínka č.3 stanoviska EIA. Navíc vždy musí být splněny hygienické limity, což kontroluje a bude kontrolovat a schvalovat orgán ochrany veřejného zdraví.

Bod IV – Vyhlášení ochranného hlukového pásma (dále jen „OHP“)

Ustanovení § 31 odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví stanoví povinnost provozovatele navrhnout vydání opatření obecné povahy (dále jen „OOP“) ke zřízení OHP, pokud letiště plánuje více než 50 000 startů či přistání za rok. Ustanovení zakotvuje pouze povinnost provozovatele, avšak nijak neupravuje samotnou možnost vydání OOP, tzn., že u letišť s méně pohyby tuto povinnost provozovatel ze zákona nemá, ale nijak nevylučuje možnost podat návrh na vyhlášení OHP i při nesplnění parametrů pro uvedenou povinnost.

Úvahy o budoucím postupu ÚCL ani předjímání závěrů případného procesu vyhlášení OHP nejsou předmětem tohoto procesu EIA.

Případný proces vyhlášení OHP musí být veden mimo proces EIA a prakticky s ním nikterak nespojuje. Vyhlášení OHP je plně v kompetenci Úřadu pro civilní letectví, který jej vyhláší po dohodě s KHS v samostatném řízení. Stanovisko EIA a jeho podmínky jsou platné i za předpokladu nevyhlášení OHP. Ve stanovisku EIA jsou uloženy podmínky (např. č. 4 písm. g), č. 6, č. 112), které mimo jiné ukládají nezbytnost plnění obecně platných hlukových limitů bez ohledu na existenci OHP.

Jak dokumentací EIA, tak posudkem EIA bylo prokázáno, že je možné splnit požadavky zákona o ochraně veřejného zdraví a příslušných hlukových hodnot, vč. zajištění kontrolních mechanismů, a proto je možné záměr považovat za realizovatelný.

Bod V – nastavení dodržování hlukových limitů v rozporu se zákonem

Stanovisko EIA nemá za úkol pouze zajistit plnění ekologických limitů, ale podle § 5 zákona „posuzování záměru zahrnuje i návrh opatření k předcházení nepříznivým vlivům na životní prostředí provedením záměru, k vyloučení, snížení, zmírnění nebo minimalizaci těchto vlivů“. Tato opatření (resp. podmínky stanoviska) mohou být přísnější než příslušné ekologické limity. Pro případy, které nemají povinnost vyhlášovat OHP a tím je právě letiště Vodochody s počtem pohybů menším než 50 000 pohybů za rok, nevyplývá ze zákona č. 258/2000 Sb. možnost překračovat limitní hodnoty ve venkovním ani vnitřní prostředí chráněné zástavby. Podmínka č. 112 ve stanovisku EIA respektuje tedy povinnost jakéhokoliv provozovatele zdroje hluku, a tedy i letiště s menším počtem pohybů než 50 000 pohybů/rok, dodržet limitní hodnoty hluku pro chráněnou zástavbu dle § 30 zákona č. 258/2000 Sb. a je tedy v souladu s tímto zákonem.

Bod VI – porušení procesních pravidel – neaktuálnost vstupních dat

Práce na posudku EIA byly zdrženy mj. v souvislosti s požadavkem na zohlednění studie EC, zejména zahrnutí jejích doporučení do podmínek návrhu stanoviska EIA, což rozhodně přispělo k maximální možné serióznosti a respektování všech dostupných údajů. V opačném případě by bylo její zpracování samoúčelné. Přitom její objednávka vycházela z dohod mezi MŽP a zástupci dotčených obcí a právě z požadavků dotčených obcí a veřejnosti. Zároveň byly zohledněny nejnovější novely legislativy (novela zákona o ochraně ovzduší, nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací). Během procesu byly všechny významné vlivy aktualizovány v potřebné míře. Provedený proces EIA vč. podmínek stanoviska EIA bude muset být záměrem respektován během celé výstavby a provozu záměru, takže musí být dostatečně odolný v čase.

Případné budoucí změny v počtu pohybů nebo charakteru letadel jsou řádně ošetřeny v příslušných podmínkách stanoviska EIA. Argumentace situací na trhu (poptávka po využití letišť) není relevantní s ohledem na skutečnost, že situace na trhu se může měnit poměrně rychle. Ačkoli se střídají doby krizí a konjunktury, obecně je dlouhodobým trendem zvyšování přepravy cestujících. Poukazovat na to, že se snížila poptávka v období mezi rokem 2006 a 2008 je irelevantní, při současném vývoji lze předpokládat, že v budoucnu ke zvýšení poptávky opět dojde.

Bod VII - nesprávné posouzení dokumentace – neposouzení kumulativních vlivů

Kumulativní vlivy byly v procesu EIA, a především v příslušných odborných podkladech, velmi podrobně specifikovány. Samozřejmě mohou být vyhodnoceny jen dle dostupných referenčních hodnot - např. ekologických limitů. Lze sčítat jen vlivy ve vztahu ke konkrétnímu limitu a ten je např. u hluku různý pro hluk z leteckého provozu, ze železnice, ze silnic a z průmyslových zdrojů. Nejen, že mají jednotlivé limity různé hodnoty, ale liší se i podle

umístění referenčního bodu a mají i různé doby průměrování. Zde je možné např. hodnotit kumulativní vlivy hluku z několika silnic k příslušnému hlukovému limitu silničního hluku, ale nelze hodnotit kumulativně např. součet hluku ze železnice a hluku z leteckého provozu, protože neexistuje žádný součtový limit pro tyto vlivy, které mají rozdílné působení a rozdílné limity. Obdobně u vlivů na ovzduší lze kumulativně hodnotit vlivy několika zdrojů znečištění v rámci jednoho ukazatele - např. v rámci imisního limitu pro roční koncentraci PM₁₀. Logicky nelze sčítat koncentrace např. PM₁₀ + NO₂ a zároveň nelze sčítat koncentrace pro různé doby průměrování. Uvedené ekologické limity musí navíc respektovat §12 zákona č. 17/1992 Sb.: „Mezní hodnoty musejí být stanoveny s přihlédnutím k možnému kumulativnímu působení nebo spolupůsobení znečišťujících látek a činností.“

Neexistence konkrétních limitů k hodnocení efektu kombinované expozice hluku z diametrálně odlišných zdrojů hluku je reálný fakt (způsobený objektivními důvody, danými různým fyziologickým působením a zakotvenými v legislativě.), nikoli nedostatek procesu EIA.

Především v akustické studii byl zdokumentován jak kumulativní vliv leteckého provozu s provozem na letišti Praha Ruzyně a to především v nejnepříznivější variantě rozvoje letiště Praha Ruzyně. Současně bylo provedeno vyhodnocení kumulativních vlivů i s ostatními zdroji hluku v okolí letiště Vodochody a to i s uvažováním výhledové VRT. Tyto kumulativní vlivy jsou dokumentovány na přílohách č. 4-9 akustické studie. Současně o jaké kumulativní vlivy a který zdroj hluku převládá v jednotlivých sídlech bylo popsáno velmi podrobně v kapitole 5.4. akustické studie.

Z hlediska leteckého hluku bylo tedy přílohou č. 4 a 5 akustické studie prokázán případný kumulativní vliv rozvoje Letiště Praha Ruzyně z hlediska leteckého provozu. Kumulativní vlivy provozu na letišti Vodochody se však projeví pouze v okolí tohoto letiště a zde byl proveden výpočet kumulativních vlivů všech zdrojů hluku v okolí a to bylo dokladováno na přílohách č. 6-9 včetně popisu a převládajících zdrojů hluku v území jednotlivých obcí v okolí.

Bod VIII – nesprávné posouzení dokumentace – soulad s územním plánem

V procesu EIA, kde může být záměr navržen v územních variantách, není detailní soulad s územním plánem požadován a nemůže být testován. Dle zákona je požadováno „Vyjádření příslušného stavebního úřadu k záměru z hlediska ÚPD“, tj. informativní vyjádření příslušného stavebního úřadu a to je splněno. Zajištění souladu s územním plánem je předmětem následného procesu územního řízení dle stavebního zákona, nikoli procesu EIA.

Závěr:

Příslušný úřad je ze zákona povinen předložený záměr na základě informací poskytnutých oznamovatelem posoudit a ve svém stanovisku EIA následně uvést, zda je z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví záměr akceptovatelný či nikoliv. Vzhledem k tomu, že MŽP po prošetření věci neshledalo, že by stanovisko EIA bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, konstatuje, že nebyly shledány důvody pro zrušení stanoviska EIA postupem dle § 156 správního řádu.

Na závěr upozorňujeme, že stanovisko EIA není rozhodnutím ve smyslu správního řádu a není proti němu ani proti tomuto vyjádření přípustný další opravný prostředek. Stanovisko EIA plní funkci povinného odborného objektivního podkladu pro vydání navazujících rozhodnutí. Teprve v rámci těchto řízení bude rozhodnuto, zda bude možné záměr povolit. V navazujících řízeních musí správní úřady brát v úvahu obsah stanoviska

EIA a zahrnout jeho konkrétní požadavky týkající se ochrany životního prostředí do svých rozhodnutí; v opačném případě musí uvést důvody, pro které tak neučinily nebo učinily pouze částečně.

Mgr. Jana PIEKNÍKOVÁ, v.r.
pověřena dočasným zastupováním
při výkonu činností ředitelky odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence